

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

TILDELINGSBREV

TIL

UTDANNINGSDIREKTORATET

FOR

BUDSJETTÅRET

2009

INNHOOLD

1.	Tildeling av midler til Utdanningsdirektoratet	4
1.1.	Direktoratets driftsbevilgning og eksamensbevilgningen.....	5
1.1.1	Kap. 220 Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220)	5
1.1.2	Kap. 3220 Utdanningsdirektoratet (jf. 220)	5
1.1.3	Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 01	6
1.2.	Bevilgning til virksomheter direktoratet har etatsstyringsansvar for	6
1.2.1.	Kap. 222 Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternater (jf. kap. 3222)	6
1.2.2.	Kap. 3222 Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)	7
1.2.3.	Kap. 230 Kompetansesenter for spesialundervisning (jf. kap. 3230)	7
1.2.4.	Kap. 3230 Kompetansesenter for spesialundervisning (jf. kap. 230)	8
1.3.	Tilskuddsbevilgninger	8
1.3.1.	Kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon (tidligere kap. 206)	8
1.3.2.	Kap. 220 Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220)	8
1.3.3.	Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 3225)	9
1.3.4.	Kap. 3225 Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 225)	9
1.3.5.	Kap. 227 Tilskudd til spesielle skoler	10
1.3.6.	Kap. 228 Tilskudd til private skoler o.a.	10
1.3.7.	Kap. 229 Andre tiltak	12
1.3.8.	Kap. 253 Tilskudd til folkehøgskoler	12
1.4.	Prosjektmidler	12
1.4.1.	Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21, <i>kan nyttes under post 70</i>	12
1.4.2.	Kap. 226 IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	13
1.4.3.	Kap. 231 Barnehager, post 21	13
1.4.4.	Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler, post 01	13
2	ANSVAR OG RESULTATMÅL FOR 2009.....	15
2.1	Hovedprioriteringer i 2009.....	15
2.2	Utvikling og implementering av læreplaner	16
2.3	Kompetanseutvikling, utviklingsarbeid og oppfølging av strategiplaner	17
2.4	Lærings- og oppvekstmiljø	19
2.5	Internasjonalt arbeid	21
2.6	Kvalitetsvurdering, analyse og dokumentasjon	22
2.7	IKT-prosjekter	23
2.8	Grunnopplæring for voksne.....	24
2.9	Regelverk og tilsyn	24
2.10	Tilskudd	26
2.11	Eksamen og prøver	26
2.12	Embetsstyring.....	27
2.13	Etatsstyring.....	27
2.14	Nasjonale sentre	29
2.15	Skolevalg	29
2.16	Samarbeid.....	29
2.17	Informasjon	30
3	Økonomiforvaltning og intern forvaltning	31

3.1	Personaladministrasjon og inkluderingstiltak	31
3.2	Likestilling – Aktivitets- og redegjørelsesplikten	31
3.3	Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid	31
3.4	Offentlige anskaffelser og statsstøtte	31
3.5	Samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid	32
3.6	Føringer på IKT-området	32
3.7	Tilrettelegging for lærlinger	32
4	<i>Økonomiske og administrative fullmakter</i>	33
4.1	Disponeringen av budsjettmidlene for 2009	34
5	RAPPORTERING	34
5.1	Årsrapport	34
5.2	Rapportering om tilsyn og klagesaksbehandling	35
5.2.1	Felles nasjonalt tilsyn i 2009	35
5.2.2	Generelt tilsyn i 2009.....	35
5.2.3	Klagesaksbehandling	35
5.3	Økonomirapporter og varsling om eventuelle avvik	35
5.4	Statusrapport for prosjektmidler på kap. 226	36
5.5	Halvårsrapport.....	36
5.6	Utdanningsspeilet	36
5.7	Annet	37
5.8	Miljørapportering	37
6	ETATSSTYRINGSMØTER OG KONTAKT MED DEPARTEMENTET	38
7	INNSPILL TIL BUDSJETTARBEIDET I 2009	38

1. Tildeling av midler til Utdanningsdirektoratet

Stortinget vedtok den 12.12.08 Kunnskapsdepartementets kapitler på statsbudsjettet for 2009. Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009). Med forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i løpet av 2009, stilles de midler som er angitt i dette tildelingsbrevet til disposisjon for Utdanningsdirektoratet. Det understrekes at alle tiltak og aktiviteter som direktoratet er ansvarlig for, og alle andre tiltak som direktoratet ønsker gjennomført i løpet av året, må planlegges og realiseres innenfor de angitte tildelingsrammer på de ulike områder. Departementet forutsetter at direktoratet gir tildelingsbrev med mål og resultatkrav til sine underliggende virksomheter og stiller krav om utarbeiding av disponeringsplaner og om rapportering, jf. økonomiregelverket.

Direktoratets økonomiforvaltning skal være i henhold til regelverk og instruks, jf. bl.a. *Bevilgningsreglementet*¹, veilederen *Statlig budsjettarbeid*², *Reglement for økonomistyring i staten*³ med tilhørende bestemmelser⁴ og *Hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Utdanningsdirektoratet*⁵. Departementet forutsetter at den virksomhetsinterne økonomiinstruksen blir gjennomgått minst en gang i året og revidert ved behov. Disponeringen av budsjettet skal samsvare med Stortingets vedtak og departementets tildeling. Virksomhetsleder har ansvar for å prioritere innenfor tildelt budsjettamme, slik at mål og oppdrag for budsjettåret kan realiseres.

Alle beløp om tildelinger i dette kapitlet er oppgitt i 1 000 kroner.

Når det gjelder budsjettendringer fra 2008 til 2009, vises til omtale under de respektive kapitler i St.prp. nr. 1 (2008–2009).

Sammenlignet med saldert budsjett for 2008 er det i Finansdepartementets føringer for arbeidet med 2009-budsjettet generelt lagt inn følgende prisjusteringer:

01-poster (underpost 2): 3,1 pst.

21-poster: 4,4 pst.

45-poster: 4,1 pst.

50-poster: 4,4 pst.

60-poster: 4,4 pst.

70-poster: 4,4 pst.

Inntektsposter: 4,4 pst.

Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i 2008 er lagt inn i budsjettet for 2009, men det er ikke lagt inn noe for lønnsregulering i 2009. Bevilgning for dette behandles som egen sak av Stortinget etter lønnsoppgjøret våren 2009, og evt. supplerende tildeling kan forventes i oktober 2009.

---

¹ Vedtatt av Stortinget 26. mai 2005

² Utgitt av Finansdepartementet i mars 2006 (publikasjonskode R-0543)

³ Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003, endret 14.11.06

⁴ Fastsatt av Finansdepartementet 12. desember 2003, endret 14.11.06

⁵ Fastsatt av daværende Utdannings- og forskningsdepartementet 16. desember 2004

1.1. Direktoratets driftsbevilgning og eksamensbevilgningen

1.1.1 Kap. 220 Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 01	Driftsutgifter	202 018
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 519
Sum		205 537

Tildelingen på post 01 omfatter bl.a.:

- lønn, godtgjørelse og drift for direktoratets tilsatte
- direktoratets arbeid med Samarbeidsorganet for yrkesopplæring (SRY) og de faglige rådene
- Tilskudd til Sekretariatet for små og verneverdige fag
- Direktoratets arbeid med lærlinger
- utgifter i forbindelse med avtalen med SSB vedrørende folkehøgskolefeltet
- administrasjonsutgifter hos Fylkesmannen i Hordaland for den økte kapasiteten i fengselsundervisningen fra 2007.
- Som følge av oppgaveendringer mellom de to etatene skal det overføres ressurser fra Vox til Utdanningsdirektoratet over en periode på to år. Bevilgningen på kap. 220 vil bli økt med 2,4 mill. kroner i 2009. Overføring av ressurser fra Vox til Utdanningsdirektoratet skal gjennomføres i dialog mellom de to virksomhetene og departementet, og i samsvar med Hovedavtalen i staten.
- I forbindelse med RNB 2008 ble det foretatt en endring i direktoratets driftsbudsjett vedrørende lønnskostnader til fast ansatte mellom kapitlene 220, 226 og 230. Disse endringene er foreslått videreført i 2009. For 2009 er det av samme grunn foreslått flytting av ytterligere midler. Fra kap. 226 foreslås flyttet midler til faste driftsoppgaver knyttet til læreplanforvaltning (8,971 mill. kroner) og kompetanseutviklingsarbeid (1,702 mill. kroner). Fra kap. 230 foreslås flyttet midler til faste driftsoppgaver knyttet til IKT, teknisk drift m.m. for det statlige spesialpedagogiske støttesystemet (0,522 mill. kroner). Den foreslåtte økningen blir dermed på 11,195 mill. kroner i tillegg til den økningen som skjedde i fm. RNB 2008.
- Det tildeles 5 mill kroner for at direktoratet skal styrke tilsynet med grunnopplæringen gjennom en landsdekkende enhet i direktoratet for tilsyn med private skoler.

1.1.2 Kap. 3220 Utdanningsdirektoratet (jf. 220)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 01	Inntekter fra oppdrag	5 485
Post 02	Salgsinntekter o.a.	6 431
Sum		11 916

1.1.3 Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 01

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 01	Driftsutgifter	136 690
Sum		136 690

Midlene skal dekke utgifter knyttet til eksamen i grunnopplæringen (punkt 2.11). Bevilgningen er foreslått økt med 7 mill. kroner i 2009 for å dekke kostnadene ved eksamensavvikling både etter tidligere læreplaner innenfor Reform 94 og etter nye læreplaner innenfor Kunnskapsløftet.

1.2. Bevilgning til virksomheter direktoratet har etatsstyringsansvar for

1.2.1. Kap. 222 Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternater (jf. kap. 3222)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 01	Driftsutgifter	96 193
Post 45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 252
Sum		97 445

Tildelingen omfatter bl.a.:

- drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal
- drift av Samisk videregående skole, Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole, Kautokeino
- kompetanseutvikling i samisk for lærere ansatt i de statlige skolene
- ventelønn for personale fra avvikla statsinternat, om lag 1,5 mill. kroner
- lønn etter rettsvilkårsavtalen for personale fra nedlagde statlige skoler, om lag 1,1 mill. kroner
- kjøp av undervisnings- og internattjenester fra de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv
- midler til dekning av to uketimer til fysisk aktivitet på barnetrinnet fra høsten 2009
- midler til innføring av gratis læremidler i videregående opplæring for elever i Vg1

1.2.2. Kap. 3222 Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 02	Salgsinntekter	4 176
Sum		4 176

Tildelingen omfatter bl.a.:

- Kurs, kantinesalg og utleie
- betaling fra hjemmeskolene for fjernundervisning fra Sameskolen i Midt-Norge

1.2.3. Kap. 230 Kompetansesenter for spesialundervisning (jf. kap. 3230)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 01	Driftsutgifter	614 246
Post 21	Spesielle driftsutgifter	49 802
Post 45	Større utstyrinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 468
Sum		

Tildelingen gjelder bl.a.:

- Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped) med 13 statlige kompetansesentre og kjøp av tjenester fra tre private institusjoner, inkludert ventelønn og lønn etter rettsvilkårsavtalen for overtallige
- Utdanningsdirektoratets råd for inkluderende opplæring
- utgifter med å arrangere Landskonferansen for PP-tjenesten
- utgifter med å arrangere Brukerforum for inkluderende opplæring
- prosjektrettet støtte til organisasjoner for funksjonshemmede
- utgifter til nasjonal koordinator i Utdanningsdirektoratet for *European Agency for Development in Special Needs Education*, internasjonalt samarbeid m.m.
- tildeling til fylkesmannsambetet for rettleiding innenfor tilpasset opplæring og spesialundervisning
- utvikling, produksjon og distribusjon av spesialpedagogiske læremidler
- I RNB 2008 ble det foretatt en endring i direktoratets driftsbudsjett vedrørende lønnskostnader til fast ansatte mellom kapitlene 220, 226 og 230. Disse endringene er foreslått videreført i 2009. For 2009 er det av samme grunn foreslått flytting av ytterligere midler. Fra kap. 230 foreslås flyttet midler til faste driftsoppgaver knyttet til IKT, teknisk drift m.m. for det statlige spesialpedagogiske støttesystemet (0,522 mill. kroner). I tillegg er bevilgningen på kap. 230 foreslått redusert med 6 mill. kroner.

1.2.4. Kap. 3230 Kompetansesenter for spesialundervisning (jf. kap. 230)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 01	Inntekter fra oppdrag	49 802
Post 02	Salgsinntekter o.a.	12 757
Sum		62 559

1.3. Tilskuddsbevilgninger

1.3.1. Kap. 223 Samisk utdanningsadministrasjon (tidligere kap. 206)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 50	Tilskudd til Sametinget	33 290
Sum		33 290

Departementet gjør oppmerksom på at Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) sender samordnet tildelingsbrev til Sametinget for budsjetterminen 2009. Der tas det inn føringer for bruken av midlene på kap. 223 post 50 og informasjon om utbetaling fra Utdanningsdirektoratet. Det vises også til omtale i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009).

1.3.2. Kap. 220 Utdanningsdirektoratet (jf. kap. 3220)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 70	Tilskudd til læremidler, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	48 264
Sum		48 264

Utdanningsdirektoratet skal medvirke til at det utvikles og produseres læremidler for smale fag/små elevgrupper, læremidler for elever med særskilte behov og for minoritetsspråklige elever, herunder for barn i barnehage, læremidler for voksne i grunnopplæringen og læremidler for studenter med særskilte behov i lærerutdanningen.

I Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 (2008-2009) ble det besluttet å styrke posten med 6 mill. kroner i 2009 til å øke støtten til produksjon av nynorske læremidler, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009).

1.3.3. Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 3225)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 60	Tilskudd til landslinjer	163 287
Post 63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	47 505
Post 64	Tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere	188 379
Post 66	Tilskudd til leirskoleopplæring	38 926
Post 67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 973
Post 68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	183 338
Post 69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	333 695
Post 70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	8 698
Post 71	Tilskudd til utvikling av musikk og kulturskolene	9 121
Post 72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	3 310
Post 73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	9 144
Post 74	Tilskudd til organisasjoner	14 928
Sum		1 009 304

- Stortinget har i behandlingen av St.prp. nr. 1 (2008-2009) vedtatt å øke bevilgningen på kap. 225 post 64 med 15 mill. kroner til opplæring av enslige mindreårige asylsøkere, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009). Departementet vil komme tilbake til fordelingen av midlene.
- Departementet gir direktoratet i oppdrag å påse at Fylkesmannen i Hordaland viderefører arbeidet med KrAmi-prosjektet, jf. St.prp. nr. 59 (2007.2008). Prosjektet skal finansieres med inntil 1 mill. kroner innenfor eksisterende budsjetttramme på kap. 225 post 68.
- Stortinget har i behandlingen av St.prp. nr. 1 (2008-2009) vedtatt å øke bevilgningen på kap. 225 post 74 med 3,5 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner skal gå til Norsk Kulturskoleråd og 0,5 mill. kroner til Elevorganisasjonen, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009).

1.3.4. Kap. 3225 Tiltak i grunnopplæringen (jf. kap. 225)

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 04	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	109 139
Sum		109 139

Visse innenlandske utgifter til flyktninger kan i forhold til statistikkdirektivene til OECD bli definert som offentlig utviklingshjelp. Departementet legger til grunn at en del av bevilgningen på kap. 225 post 64 blir innrapportert som utviklingshjelp, og tilsvarende beløp blir foreslått bevilget på kap. 3225 post 04. Direktoratet må kreve refusjon av ODA-godkjente utgifter fra Utenriksdepartementet mot slutten av budsjettåret. Ordningen gjelder opplæring i asylmottak og opplæring av enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre.

1.3.5. Kap. 227 Tilskudd til spesielle skoler

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 287
Post 62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 896
Post 70	Tilskudd til den franske skolen i Oslo	5 200
Post 71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	20 988
Post 72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	26 470
Post 73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 504
Sum		62 345

1.3.6. Kap. 228 Tilskudd til private skoler o.a.

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	986 748
Post 71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 091 038
Post 72	Private videregående skoler godkjent etter kap. 6A, <i>overslagsbevilgning</i>	190 472
Post 73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	64 041
Post 74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	15 336
Post 75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	148 049
Post 76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	35 417
Post 77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	8 833
Post 78	Kompletterende undervisning, <i>overslagsbevilgning</i>	25 751
Post 79	Toppidrett	14 337
Post 80	Privatskoleorganisasjoner	609
Post 81	Elevutveksling til utlandet	1 566
Sum		2 581 197

Det er innført ny poststruktur på kapittel 228, og tildelingen følger de nye postene.

Tildelingen på post 70 inkluderer:

- 9,994 mill. kroner til gratis frukt og grønnsaker for alle skoler med ungdomstrinn
- 0,743 mill. kroner til to timer fysisk aktivitet på barnetrinnet

Tildelingen på post 71 inkluderer:

- 24,239 mill. kroner til gratis læremidler for elever på Vg1
- 2,920 mill. kroner i særskilt tilskudd til Kongshaug musikkgymnas
- 1 mill. kroner til private naturbruksskoler, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009). Midlene skal fordeles på skolene etter elevtall.

Tildelingen på post 73 inkluderer:

- 0,591 mill. kroner til gratis frukt og grønnsaker for alle skoler med ungdomstrinn
- 0,048 mill. kroner til to timer fysisk aktivitet på barnetrinnet

Tildelingen på post 74 inkluderer:

- 0,333 mill. kroner til gratis læremidler for elever på Vg1

Tildelingen på post 76 inkluderer:

- 0,326 mill. kroner til gratis læremidler for elever på Vg1

Tildelingen på post 77 er basert på en ny avtale som er fremforhandlet med Den tyske skolen i Oslo, og som skal behandles i Stortinget. Forutsatt at avtalen blir godkjent av Stortinget, skal nye tilskuddsberegninger for Den tyske skolen gjelde. Dersom Stortinget ikke godkjenner avtalen, må tilskudd til skolen utbetales på samme måte som før.

Tilskudd til Bergen kunstfagskole er fra 2009 flyttet fra kap. 228 til kap. 276, og direktoratet skal ikke lenger forvalte tilskudd til denne skolen. Det samme gjelder Asker Kunstfagskole, Einar Granum Kunstfagskole, Ålesund Kunstfagskole som ble overført til kap. 276 i forbindelse med RNB 2008.

Tilskudd til Barrat Due musikk institutt er overført fra kap. 228 post 70 til kap 281 post 01. Fra 1.1.2009 skal ikke direktoratet lenger forvalte tilskudd til denne skolen.

Det vises til St.prp. nr. 1 (2008–2009) under kap. 228 post 76, der det står at departementet er i gang med å vurdere tilskuddsordningen. Det forutsettes at direktoratet arbeider videre med tilskuddsmodellen og kommer tilbake til departementet med sin anbefaling.

Direktoratet bes gjennomgå modellen for private videregående skoler under post 71 med tanke på forutsigbarhet for skolene og best mulig sammenheng mellom tilskudd til private videregående skoler og utgifter til drift av tilsvarende offentlige skoler. Direktoratet kan sette ut oppdraget til eksterne, dersom direktoratet finner dette hensiktsmessig. Departementet ber i så fall direktoratet, i arbeidet med disposisjonsplanen for 2009, vurdere hvordan kostnadene ved dette kan dekkes innenfor kap. 226 post 21.

I beregningene av satsene for 2009 viste det seg at det er utfordringer knyttet til dagens modell når det gjelder svingninger i KOSTRA-tall fra år til år. Utfordringene hadde blant annet sitt utspring i endringer av offentlige skolars regnskapsføring etter Kunnskapsløftet. I gjennomgangen må det vurderes om svingningene i hovedsak var knyttet til overgangen til ny regnskapsføring, eller om det også kan være andre forhold som fører til store svingninger.

Det vises i den sammenheng spesielt til nedgangen i satsene for naturbruksskoler fra 2008 til 2009. Direktoratet har tidligere opplyst om at nedgangen for disse skolene i stor grad skyldes endringer i regnskapsføringen for gårdsdriften ved denne typen skoler. Det må vurderes om disse endringene fører til at det blir bedre eller dårligere sammenheng mellom tilskuddet til de private videregående skolene og kostnadene til drift av tilsvarende offentlige skoler. Det må også vurderes om det er andre studieprogrammer som har tilsvarende eller andre utfordringer. Det må gjøres vurderinger av hvorvidt det er mulig å gjøre endringer i modellen slik at satsene blir mindre avhengige av endringer i fylkeskommunal regnskapsføring enn de er i dag.

Gjennomgangen må søke å avdekke eventuelle svakheter ved dagens modell og gi eventuelle forslag til forbedringer. Konsekvenser av en eventuell endring av modellen for tilskuddet til de ulike videregående skolene må også fremgå av gjennomgangen. Rapport fra gjennomgangen sendes departementet innen 30. april.

I tillegg har direktoratet i oppdragsbrev 53-08 fått i oppdrag å gjennomføre endringer i tilskuddsmodellen for private grunnskoler under post 70.

Direktoratet bes foreslå nye retningslinjer for hver av postene 70-79. Retningslinjene til post 70 og 71 må utformes i tråd med resultatene fra de planlagte gjennomgangene av tilskuddsmodellene.

1.3.7. Kap. 229 Andre tiltak

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
Post 70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	12 433
Sum		12 433

1.3.8. Kap. 253 Tilskudd til folkehøgskoler

Post	Betegnelse	Tildeling 2009
70	Tilskudd til folkehøgskoler	614 876
71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	3 501
72	Tilskudd til nordiske folkehøgskoler	1 101
Sum		619 478

Stortinget har i behandlingen av St.prp. nr. 1 (2008-2009) vedtatt å øke bevilgningen på kap. 253 post 72 med 0,4 mill. kroner, dette for å øke tilskuddet til Den nordiske folkehøgskolen i Genève.

1.4. Prosjektmidler

1.4.1. Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21, kan nyttes under post 70

Prosj.nr	Prosjektnavn	Tildeling 2009
61000	Utvikling og implementering av læreplaner	24 357
62000	Kompetanseutvikling, utviklingsarbeid og oppfølging av strategiplaner	707 931
63000	Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse	118 214
64000	Lærings- og oppvekstmiljø	20 100
65000	Internasjonalt arbeid	9 300
68000	Særskilte IKT-prosjekter	15 000
Sum		894 902

Direktoratet kan ikke omdisponere midlene mellom de ulike prosjektene uten at dette på forhånd er godkjent av departementet.

1.4.2. Kap. 226 IKT-tiltak, kan nyttes under post 21

Post	Tildeling 2009
70 IKT-tiltak	3 628
Sum	3 628

Midlene skal brukes til tilskudd til organisasjoner og andre IKT-tiltak.

1.4.3. Kap. 231 Barnehager, post 21

Prosjekt nr.	Tildeling 2009
Styrking av veiledningsprogrammet for nyutdannede førskolelærere	2 000
Sum	2 000

Midlene skal brukes til videreføring av veiledningsprogrammet for førskolelærere, jf. oppdragsbrev 50/2007 og omtale av prosjekt nr. 81 060 Veiledning av nyutdannede lærere i pkt. 1.4.4 nedenfor og resultatmål 14 på prosjekt 62 000 i pkt 2.1.2.

1.4.4. Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler, post 01

Prosjekt nr.	Prosjektnavn	Tildeling 2009
81 060	Etterutdanning	3 900
81 060	Veiledning av nyutdannede lærere	8 500
81 404	Entreprenørskap og innovasjon	2 000
82 216	Regionalt samarbeid mellom lærerutdanning og lokale aktører	6 000
Sum		20 400

Prosjekt nr. 81 060 Etterutdanning

Departementet ber om at det i 2009 legges opp til å nytte en større del av midlene til kontakt med og nettverksbygging mellom UH-institusjonene og lærerutdanningen for å følge opp institusjonenes oppgaver innen etter- og videreutdanning for grunnopplæringen. Midlene skal dessuten bidra til etterutdanningstilbud som Utdanningsdirektoratet ser som særlig betydningsfulle for det nordiske og internasjonale samarbeidet, blant annet inkludere finansiering av det europeiske språksenteret i Graz. Ansvar for Pestalozzi-programmet er lagt til SIU.

Prosjekt 81060 Veiledning av nyutdannede lærere

Minst 2/3 skal nyttes til veiledningstiltak for lærere i grunnopplæringen.

I St.prp. nr. 1 (2008-2009) er det sagt at departementet vil legge til rette for å øke antallet lærere som får veiledning. Dette tiltaket vil bli nærmere konkretisert i forbindelse med stortingsmeldingen om lærerrollen og lærerutdanning som legges fram ved årsskiftet 2008-2009.

Prosjekt 82 216 Regionalt samarbeid mellom lærerutdanning og lokale aktører

I forbindelse med oppfølgingen av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen vektla departementet i St.prp. nr. 1 (2006-2007) behovet for å styrke relasjonen mellom utdanning og yrke. Utdanningsdirektoratet ble i brev av 9. mars 2007 bedt om å

organisere et treårig prosjekt rettet mot utvikling av samarbeidsformer mellom universitets- og høyskolesektoren og skole-/barnehageeier. Siktemålet er å utvikle modeller for et systembasert og institusjonelt forankret samarbeid som sikrer kontakt, samhandling og koordinering på en rekke relevante områder.

Prosjekt nr. 81 404 Entreprenørskap og innovasjon

Midlene skal nyttes i lærerutdanning i samsvar med tiltak 7.4 i strategiplanen for entreprenørskap i utdanningen *Se mulighetene og gjør noe med dem!* Direktoratet bes vurdere hvilke tiltak som bør iverksettes i tråd med vurderinger og anbefalinger i evalueringen av strategiplanen, jf. KPB rapport nr 4/2008. Det kan bli utarbeidet en revidert handlingsplan i løpet av 2009. Departementet vil komme tilbake til dette.

2 ANSVAR OG RESULTATMÅL FOR 2009

Kapitlet er bygget opp slik at man under hver overskrift skal finne igjen direktoratets ansvar, oppgaver og resultatmål for 2009. Resultatmål knyttet til kapittel 226 er ordnet i tabeller. Direktoratets mål utledes av St.prp. nr. 1 (2008-2009). Resultatmålene gis med forbehold om politikkendringer i løpet av året. Oppgavene til direktoratet blir formidlet i tildelingsbrevet. Departementet vil i tillegg sende oppdrag til direktoratet i løpet av året. Ressursene på kapittel 220 må disponeres slik at direktoratet kan håndtere slike oppdrag. Ved særlig ressurskrevende oppdrag vil departementet vurdere særskilte tildelinger.

Direktoratets ansvar for kvalitetsutvikling omfatter alle sider av grunnopplæringen. Direktoratet skal gjennom juridiske og økonomiske virkemidler, veiledning, informasjon og dialog bidra til å sikre at den nasjonale utdanningspolitikken iverksettes og gjennomføres, slik at barn, unge og voksne i hele landet kan få en likeverdig og tilpasset opplæring i et inkluderende fellesskap. Dette må gjøres i nær kontakt med skoleeierne, underliggende virksomheter, foresatte og støttetjenester som pedagogisk-psykologisk tjeneste og andre aktører.

Direktoratet skal bidra til at den nasjonale utdanningspolitikken videreutvikles gjennom dokumentasjon og analyse av sektoren og ved å bidra med faglige innspill og vurderinger til departementet, både på eget initiativ og på grunnlag av egne oppdrag.

Direktoratet skal ivareta prinsippet om universell utforming for å styrke utviklingen og bruken av løsninger med gode funksjonelle kvaliteter for alle brukere, uansett funksjonsevne.

2.1 Hovedprioriteringer i 2009

St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen, jf. Innst. S. nr. 42 (2008-2009), innevarsler sterkere nasjonal styring av grunnopplæringen. Tettere oppfølging fra nasjonalt nivå skal kombineres med mer støtte til lokal oppfølging, kompetanseutvikling og ledelse. Den statlige innsatsen skal konsentreres om kjerneutfordringene i sektoren. Direktoratet har hovedansvaret for oppfølgingen av tiltakene i St.meld. nr. 31.

Hovedmålet for Regjeringens politikk er en grunnopplæring med høy kvalitet (St.prp. nr. 1 (2008-2009)). Målet har fire deler:

- Elever og lærlinger skal få et bedre læringsutbytte
- Elever og lærlinger skal ha et godt læringsmiljø
- Skoleeiere og skoler skal bygge kvalitetsutvikling i skolen på systematisk resultatoppfølging
- Lærere og skoleledere skal ha høy kompetanse

Hovedprioriteringene for direktoratets arbeid i 2009 er knyttet til disse fire områdene. Innenfor området kompetanseutvikling og utviklingsarbeid skal direktoratet prioritere etablering av et varig system for videreutdanning for lærere, etterutdanning for lærere innenfor prioriterte områder og en rektorutdanning som skal tilbys alle nytilsatte rektorer og en andel rektorer som ikke har slik utdanning fra før. For å øke kvaliteten på skolebibliotektilbudet til elevene skal direktoratet iverksette *Program for*

skolebibliotekutvikling der kompetanseutvikling står sentralt. Direktoratet skal også prioritere etablering av veilederkorps og arbeidet for at de nasjonale sentrene skal utføre oppgaver som støtter skolens utviklingsarbeid. Direktoratet skal utvikle veiledninger til læreplaner i sentrale fag.

På området lærings- og oppvekstmiljø skal direktoratet prioritere iverksetting av Nasjonalt program for inkluderende lærings- og oppvekstmiljø. Innenfor området kvalitetsvurdering, analyse og dokumentasjon skal direktoratet prioritere tematiske analyse- og forskningsoppdrag, styrking av dokumentasjonen innen fag- og yrkesopplæringen, videreutvikling av kvalitetsvurderingssystemet og å samle spørreundersøkelser rettet mot skoleledere og skoleeiere i to årlige spørringer. Som grunnlag for kvalitetsvurdering og utvikling skal direktoratet også styrke tilsynet med grunnopplæringen og følge opp resultater fra nasjonalt tilsyn.

Videre skal direktoratet gjennomføre en satsing på grunnopplæring for voksne, gjennom arbeid med forvaltning av regelverket, tilsyn, dokumentasjon og analyse og realkompetansevurdering.

2.2 Utvikling og implementering av læreplaner

Direktoratet har ansvar for å forvalte læreplanverket, for utvikling av læreplaner, og for fastsetting av læreplaner når det følger av særskilt delegering fra departementet. Direktoratet skal produsere, distribuere og informere om fastsatte læreplaner og vedlikeholde og videreutvikle læreplandatabasen Grep.

Prosjekter over kapittel 226

(1000 kroner)

Resultatmål i 2009 (pkt. 1.4.1/prosjekt nr. 61 000)		Tildelingsramme:	24 357
1.	Utvikle veiledninger til læreplaner i sentrale fag, jf. oppdragsbrev 50–08.		17 420
2.	Utvikle deskriptorer for fag- og yrkesopplæring relatert til Europeisk kvalifikasjons rammeverk (EQF), jf. oppdragsbrev 16-08.		
3.	Etablere et system og et verktøy for erfarings- og kunnskapsinnhenting om implementering, bruk og forståelse av læreplanene i Kunnskapsløftet som grunnlag for justering av læreplanene ved behov		

Departementet og Utdanningsdirektoratet vil drøfte hvor mye som skal settes av til lønn og administrasjon innenfor hvert hovedprosjekt. Denne rammen fastsettes derfor senere.

2.3 Kompetanseutvikling, utviklingsarbeid og oppfølging av strategiplaner

Direktoratet skal forvalte og videreutvikle nasjonale virkemidler for kvalitetsutvikling, kompetanseutvikling, de nasjonale strategiplanene og andre utviklingstiltak. Arbeidet skal bygge på at ansvaret for grunnopplæringen ligger hos kommuner, fylkeskommuner og andre skoleeiere.

Prosjekter over kapittel 226

(1000 kroner)

Resultatmål i 2009 (pkt. 1.4.1/prosjekt nr. 62 000)	Tildelingsramme:	703 031
1.	I samarbeid med relevante parter og organisasjoner forvalte et varig system for videreutdanning for lærere og tildele midler til sektoren for gjennomføring av videreutdanning, med utgangspunkt i de føringer som er gitt i <i>Kompetanse for kvalitet – Strategi for videreutdanning av lærere</i> som er undertegnet av partene. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev.	117 000
2.	På bakgrunn av prosjektet <i>Bedre vurderingspraksis</i> og andre erfaringer fra vurderingsfeltet legge frem forslag om hvordan arbeidet med felles kjennetegn på måloppnåelse eventuelt skal følges opp, jf. oppdragsbrev 06–07.	7 200
3.	Stille midler til rådighet for fylkesmannens tilsynsvirksomhet og øke omfanget av tilsyn	13 500
4.	Videreføre Kunnskapsløftet – Fra ord til handling. Ståstedsanalysen som brukes i programmet, skal videreutvikles som en integrert del av Skoleporten og stilles gratis til rådighet for alle skoler.	36 600
5.	Sørge for at tiltak i strategiplanene for grunnopplæringen blir gjennomført.	36 600
6.	Utbetale midler til de regionale vitensentrene, herunder også 1 mill. kroner til Science Center Østfold.	20 300
7.	Utbetale midler til de nasjonale sentrene. Det skal arbeides for at sentrene skal utføre mer ensartede oppgaver på grunnopplæringens område, jf. oppdragsbrev 46–08. Det skal settes av midler til nytt senter for skriving.	49 455
8.	Følge opp stipendordningen for minoritetsspråklige lærere og tildele midler til NAFO for gjennomføring av ordningen.	7 300
9.	Gjennomføre IKT-tiltak i grunnopplæringen, herunder	20 650

	<ul style="list-style-type: none"> • utarbeide kvalitetskriterier for digitale læringsressurser i grunnopplæringen, jf. oppdragsbrev 45–08 • bidra i arbeidet med opprettelsen av et kunnskapssenter for IKT i utdanningen • videreføre arbeidet med trygg bruk av digitale medier • følge opp avtalen med NRK om klipparkivet • fortsette samarbeidet med Norge digitalt, herunder forvalte avtale om tilgang på vegne av utdanningssektoren, og legge til rette for pedagogisk bruk av geodata • fullføre tilgangsprosjektet 	
10.	Videreføre fylkesvise Partnerskap for karriereveiledning og styrke karrieresentrenes arbeid mot rådgivning på ungdomstrinnet i skolen.	27 000
11.	Videreføre tiltak for sosial utjevning.	13 000
12.	Gjennomføre prosjekter og styrke rådgivningen slik at flere fullfører og består videregående opplæring	4 000
13.	Følge opp demonstrasjonsvirksomhetene som er utnevnt for perioden 2007–2009.	3 000
14.	Gjennomføre tiltak for å bedre den samiske opplæringen for barn, unge og voksne, inkludert kompetanseutvikling for lærere og opplæring gjennom fjernundervisning. Følge opp tiltak i stortingsmeldinger som omfatter samisk, samt tildele Fylkesmannen i Nordland 300 000 kroner til arbeid med lulesamisk, jf. oppdragsbrev 31–08. Når Handlingsplan for samisk språk er vedtatt, vil Utdanningsdirektoratet få eget oppdragsbrev som omfatter oppfølging av tiltak som ligger i planen. Tiltakene skal gjennomføres innenfor tildelt ramme	4 300
15.	Videreføre veiledning av nyutdannede lærere, jf. også omtale under kap. 231 og kap. 281.	5 300
16.	Samarbeide med Sverige om nettbaserte læringsressurser knyttet til morsmålsopplæring jf. oppdragsbrev 09–08.	2 500
17.	Iverksette <i>Program for skolebibliotek</i> gjennom Universitetet i Agder, jf. eget oppdragsbrev.	10 000
18.	Iverksette en ordning med at yrkesutøvere som ikke er utdannet lærere kan undervise i visse fag og emner i videregående opplæring, jf eget oppdragsbrev om saken.	12 000

19.	Videreføre og utvide prosjekter i kvensk-finsk og tiltak for nasjonale minoriteter.	2 000
20.	Videreføre arbeidet med Utdanning for bærekraftig utvikling og se dette i sammenheng med tiltak i Den naturlige skolesekken, jf. oppdragsbrev 56–08.	6 800
21.	Gjennomføre utprøving med helhetlig skoledag. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev..	6 000
22.	I samarbeid med KS, organisasjonene, lærerutdanningsinstitusjoner og skoleeiere bidra til at det utvikles og tilbys etterutdanning i lese- og regneopplæring, bruk av digitale verktøy, elevvurdering og rådgivning. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev..	170 000
23.	Utlyse tilbud om å gi ny skolelederutdanning og sørge for etablering av tilbudet fra høsten 2009, jf. oppdragsbrev 25–08. Bidra til at alle nytilsatte rektorer fra høsten 2009 får tilbud om å gjennomføre den nye utdanningen og i tillegg tilby utdanningen til et bestemt antall rektorer som ikke har slik utdanning fra før.	20 000
24.	I samråd med partene arbeidslivet og skoleeiere bidra til at det utvikles og tilbys etterutdanning for lærere, faglige ledere/instruktører og prøvenemndsmedlemmer i fag- og yrkesopplæringen, og at det gis støtte til etterutdanningen, jf. oppdragsbrev 48–08.	72 000
25.	Etablere veilederkorps som skal bistå skoleeiere med skoler som har svake resultater i lesing og regning, eller lav gjennomføring i videregående opplæring eller dokumenterte utfordringer med læringsmiljøet med sitt utviklingsarbeid, jf. også oppdragsbrev 51–08.	5 136
26.	I samarbeid med fylkesmennene og eventuelt KS arrangere fylkesvise konferanser/kurs for å informere skoleeiere om sentrale bestemmelser som gjelder grunnopplæringen. Utgangspunktet skal være veilederen fra KS og direktoratet om at skoleeierne skal ha forsvarlige systemer for å sikre at blant annet kravene i regelverket blir fulgt. Det skal også gis veiledning om andre sentrale bestemmelser.	2 000

Tildelingsrammen er 707,931 mill. kroner. Departementet og Utdanningsdirektoratet vil drøfte hvor mye som skal settes av til lønn og administrasjon innenfor hvert hovedprosjekt. Denne rammen fastsettes derfor senere.

2.4 Lærings- og oppvekstmiljø

Direktoratet har ansvaret for nasjonale tiltak som skal bidra til et inkluderende og godt fysisk og psykososialt lærings- og oppvekstmiljø. Dette omfatter tiltak for å forebygge mobbing, vold, rasisme og annen problematferd i skolen. Det skal legges til rette for et

langsiktig og systematisk arbeid og reell medvirkning fra elever, foresatte, nærmiljø og arbeidsliv.

Prosjekter over kapittel 226

(1000 kroner)

	Resultatmål i 2009 (pkt. 1.4.1/prosjekt nr. 64 000)	Tildelingsramme:
1.	Iverksette Nasjonalt program for inkluderende lærings- og oppvekstmiljø og gjennomføre tiltak, herunder administrere støtte til utvikling av forskningsbaserte program, samt støtte til program med dokumentert effekt spesielt rettet mot arbeidet for et helhetlig og systematisk arbeid for et godt og inkluderende læringsmiljø, og mot mobbing og diskriminering, jf. oppdragsbrev 54–08.	19 600 14 500
2.	Fullføre arbeidet med en kunnskapsgjennomgang av forskning på forholdet mellom læringsmiljø og læringsutbytte. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev.	
3.	Utarbeide en ressursbank med ideer for arbeidet med fysisk aktivitet til bruk i skolen, jf. oppdragsbrev 49–08.	
4.	I rådgivningstjenesten for skoleanlegg legge vekt på å formidle eksempler på gode skolebygg og byggeprosesser og å gi mer aktiv rådgivning om opprusting av skolebygninger og om forholdet mellom pedagogikk, arkitektur, trivsel og helse. Det skal også legges vekt på rådgivning om krav til tilgjengelighet og universell utforming slik dette framgår av plan- og bygningsloven og er beskrevet i den nye diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.	
5.	Følge opp resultat fra Elevundersøkelsen gjennom en utvalgsundersøkelse for å danne et bedre bilde av hva som ligger bak tallene på elever som opplever mobbing og diskriminering. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev.	
6.	Kartlegge og vurdere ulike former for foreldresamarbeid på grunnskoler med mange elever med innvandrerbakgrunn, jf. Oppdragsbrev 52–08.	
7.	Utvikle indikatorer for inkludering og mestring som skal benyttes i Elevundersøkelsen.	
8.	I samarbeid med FUG og Elevorganisasjonen innhente kunnskap om ulike former for foreldresamarbeid som foregår i videregående opplæring, og vurdere ulike modeller, særlig i forhold til frafallsproblematikken. Modellene skal vurderes ut fra hva som eventuelt kan regelverkfestes, herunder forholdet til bestemmelsene om aldersgrense i barneloven og bestemmelsene om myndighetsalder. Nærmere føringer vil bli gitt i eget oppdragsbrev.	

Departementet og Utdanningsdirektoratet vil drøfte hvor mye som skal settes av til lønn og administrasjon innenfor hvert hovedprosjekt. Denne rammen fastsettes derfor senere.

2.5 Internasjonalt arbeid

Nasjonal kvalitetsutvikling må ses i sammenheng med internasjonale prosjekter og kunnskap og erfaringer framkommet gjennom internasjonalt samarbeid. Direktoratet har ansvar for forberedelse av departementets deltakelse og egen representasjon på internasjonalt plan på en rekke områder: representasjon og samarbeidsprosjekter knyttet til EU, Europarådet, Nordisk ministerråd, FN - herunder UNESCO, OECD og andre organer og organisasjoner. Ansvarer innebærer bl.a. å være i dialog med departementet og nasjonale operatører for utdanningsprogrammer og mobilitets-, utvekslings- og dokumentasjonsordninger. Direktoratet skal også følge opp bilaterale avtaler og informere om internasjonale programmer og tiltak som Norge deltar i, bl.a. i tilknytning til EØS-avtalen.

Direktoratet har ansvar for å sørge for god sammenheng i det internasjonale arbeidet innenfor grunnopplæringen. Direktoratet skal videre vurdere og eventuelt foreslå hvordan den internasjonale aktiviteten kan bidra til å utvikle den nasjonale utdanningspolitikken.

Prosjekter over kapittel 226

(1000 kroner)

Resultatmål i 2009 (pkt. 1.4.1/prosjekt nr. 65 000)		Tildelingsramme:	9 000
1.	Bistå departementet med å følge opp og videreføre det internasjonale samarbeidet på grunnopplæringens område.		
2.	Følge opp tiltakene i Nordområdestrategien på grunnopplæringsområdet. Dette omfatter også videreføring av samarbeidet med Nordvest-Russland (2 mill. kroner)		
3.	I utdanningssamarbeidet med Georgia bidra til at ny prosjektplan for <i>Inclusive education</i> kan gjennomføres i seks regioner i Georgia.		
4.	Følge opp EUs utdanningspolitiske arbeid, herunder ECF, ECVET, Europass og ENQA-VET. Følge opp og bidra til økt deltakelse i EUs <i>Program for livslang lærings 2007-13(LLP)</i> , herunder <i>Euroguidance</i> og <i>eTwinning</i> , være i dialog med departementet og med Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU). Holde faglig kontakt med nasjonale eksperter til EU-kommisjonen på grunnopplæringens område		
5.	Følge opp og videreføre det internasjonale IKT-arbeidet på grunnopplæringens område, herunder koordinere og følge opp aktiviteter og felles europeiske og nordiske initiativ knyttet til European Schoolnet og Det nordiske skolenettet.		
6.	Følge opp internasjonalt samarbeid innenfor fag- og yrkesopplæringen. Følge opp videre arbeid relatert til oppdragsbrev 57-07 og 59-07. Bistå departementet ved behov i forbindelse med prosjektet VET-LSA og med videre arbeid knyttet til EQF og NQF.		
7.	Finansiere utlikningstiltak for godkjenningsordningen for		200

	yrkeskvalifikasjoner fra utlandet for barnehage- og grunnopplæringsområdet. Jf. også pkt. 2.9	
8.	Være nasjonalt kontaktpunkt for Cedefop ReferNet og oppfylle kravene til dokumentasjon og spredning av informasjon.	

Departementet og Utdanningsdirektoratet vil drøfte hvor mye som skal settes av til lønn og administrasjon innenfor hvert hovedprosjekt. Denne rammen fastsettes derfor senere.

2.6 Kvalitetsvurdering, analyse og dokumentasjon

Det er behov for økt kunnskap om tilstanden i sektoren, både for å kunne iverksette målrettede politiske tiltak for å møte framtidige utfordringer, og for å få kunnskap om hvorvidt de tiltakene som er iverksatt virker etter hensikten. Dokumentasjon, forskning og utviklingsarbeid er også et viktig fundament for sektorens eget arbeid med kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling.

Det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet er ett av statens virkemidler for kvalitetsutvikling og politikktutforming. Direktoratet skal forvalte og videreutvikle det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet og utnytte det til å dokumentere og vurdere tilstanden i sektoren og effekten av statlige virkemidler i løsningen av nasjonale oppgaver innen grunnopplæringen.

Data og resultater innhentet gjennom det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet og gjennom kartlegginger og forskningsbaserte evalueringer, skal brukes i direktoratets analyser og tilrådinger. Viktige hendelser, signaler og utviklingstendenser må formidles til departementet både i den løpende kontakten og i ordinær rapportering. God og tilrettelagt formidling av resultater og analyser til sektoren gjennom Skoleporten, Utdanningsspeilet og andre kanaler er sentralt for å sikre at kvalitetsvurderingssystemet fører til endret praksis i opplæringen.

Ved publisering av ny statistikk på grunnopplæringsområdet skal Utdanningsdirektoratet sende orienteringsnotater til departementet om hovedtrekkene og utviklingen i den nye statistikken. I de tilfeller hvor direktoratet sitter på informasjonen før publiseringen, skal orienteringsnotat merket med sperrefrist sendes departementet i forkant av offentliggjøringen (f.eks. GSI). I de tilfeller hvor direktoratet får tilgang på informasjonen samme dag som publiseringen, skal orienteringsnotat sendes departementet så raskt som mulig samme dag (f.eks. KOSTRA).

Direktoratet har en viktig rolle i forberedelsene til og gjennomføringen av internasjonale komparative undersøkelser og skal i samråd med departementet initiere forskning og analyse basert på resultatene av disse.

Prosjekter over kapittel 226

(1000 kroner)

Resultatmål i 2009 (pkt. 1.4.2/prosjekt nr. 63 000)		Tildelingsramme:	118 214
1.	Videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for grunnopplæringen. Det skal utarbeides en årsplan for forskningsoppdrag i samarbeid med departementet som grunnlag for prioriteringer i 2009. Herunder skal det utarbeides et system for faste årlige analyser av resultatene på nasjonale prøver og eventuell annen informasjon fra det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet. Innholdet i analysene skal utvikles i samråd med departementet. Videre skal direktoratet foreslå hvordan dagens system med følgeevalueringer gradvis kan erstattes av mindre kartleggingsoppdrag, kunnskapsoversikter og bredere forskningsoppdrag.		19 850
2.	Utvikle og gjennomføre nasjonale prøver etter det fastsatte rammeverket.		45 235
3.	Videreutvikle prøve- og kartleggingsmateriell.		8 000
4.	Tildele midler til fylkesmennene til oppfølging av <i>Kunnskapsløftet</i> og St. meld. nr. 31 <i>Kvalitet i skolen</i> .		7 500
5.	Videreføre deltakelse i internasjonale undersøkelser og planlegge og igangsette deltakelse i nye undersøkelser i henhold til politiske beslutninger.		20 959
6.	Videreutvikle det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet, herunder statistikkgrunnlaget og Skoleporten med tilhørende støttesystemer		12 245
7.	Samle spørreundersøkelser rettet mot skoleeiere og skoleledere i to årlige spørringer og gjennomføre disse.		
8.	Vurdere samt foreslå ulike modeller for skolebidragsindikatorer som del av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet innen 1.februar 2009.		

Departementet og Utdanningsdirektoratet vil drøfte hvor mye som skal settes av til lønn og administrasjon innenfor hvert hovedprosjekt. Denne rammen fastsettes derfor senere.

2.7 IKT-prosjekter

Prosjekter over kapittel 226

(1000 kroner)

Resultatmål i 2009 (pkt. 1.4.2/prosjekt nr. 68 000)		Tildelingsramme:	15 000
1.	Faglig oppfølging av ITU inntil Senter for IKT i utdanningen er etablert.		15 000

2.8 Grunnopplæring for voksne

Direktoratet skal i 2009 starte arbeidet med en langsiktig og mer ambisiøs satsing på feltet grunnopplæring for voksne etter kapittel 4A i opplæringsloven, herunder:

- få fram mer kunnskap om hvordan regelverket om grunnopplæring for voksne fungerer i praksis
- styrke informasjonsarbeidet omkring voksnes rett til grunnopplæring, og sørge for god veiledning om regelverket om grunnopplæring for voksne
- sørge for god veiledning om hvordan grunnopplæring for voksne kan tilpasses innenfor rammen av læreplanene
- arbeide for at fylkeskommunene utvikler en mer lik praksis når det gjelder realkompetansevurdering av voksne som har rett til videregående opplæring
- arbeide for å styrke kvaliteten på statistikken over videregående opplæring for voksne

Direktoratet skal se feltet grunnopplæring for voksne i sammenheng med annet arbeid med strategier og utviklingstiltak som skal fremme kvalitet i grunnopplæringen generelt. Utdanningsdirektoratet skal derfor bygge opp et kompetansemiljø som både har kompetanse på voksenfeltet og god kjennskap til grunnopplæringsfeltet generelt. Arbeidet må sees i sammenheng med og tilpasses prosessen med overføring av midler fra Vox.

2.9 Regelverk og tilsyn

Godkjenning av privatskoler

Utdanningsdirektoratet er delegert myndighet til å godkjenne private skoler med rett til statstilskudd etter privatskoleloven og private skoler uten rett til statstilskudd etter opplæringsloven §§ 2-12 og 3-11, jf. brev av 11. september 2008. Direktoratet er delegert myndighet som klageinstans etter opplæringsloven og privatskoleloven, jf. brev 4. juli 2007 fra Kunnskapsdepartementet.

Utdanningsdirektoratet skal ha et system for saksbehandling av søknader om godkjenning av nye skoler og driftsendringer etter privatskoleloven som gjør at søknader blir behandlet innen rimelig tid, og at man til enhver tid har en tilfredsstillende oversikt over og informasjon om denne delen av sektoren.

Tilsyn

Tilsyn er en prioritert oppgave også i 2009, og tilsynsvirksomheten på opplæringsfeltet styrkes med henholdsvis 5 mill. kroner på kap. 220, 6 mill. kroner på kap. 226 og 5,5 mill. kroner på kap. 1510, jf. St.prp. nr. 1 (2008-2009) for Fornyings- og administrasjonsdepartementet og tildelingsbrev fra FAD til fylkesmannen for 2009.

Direktoratet er delegert den overordnede nasjonale, faglige myndigheten for tilsynsarbeid som følger av opplæringsloven og privatskoleloven. Det er fylkesmannen som gjennomfører tilsyn med skoler og skoleeiere. Direktoratet skal behandle kommunale og fylkeskommunale klager på fylkesmannens pålegg om retting, jf. kommuneloven § 60d. Direktoratet skal foreslå områder for felles nasjonalt tilsyn for departementet.

Tilsynet med de private skolene skal i løpet av 2009 overføres fra fylkesmannen til en landsdekkende enhet i Utdanningsdirektoratet, og det tildeles 5 mill. kroner til dette på kap. 220. Dermed vil man få effektivisert denne type tilsyn samtidig som fylkesmennene får frigjort kapasitet til ordinært tilsyn med offentlige skoleeiere.

Direktoratet har ansvaret for å utvikle og systematisere innholdet i og metodikken for tilsyn, slik at tilsynet blir enhetlig utført i fylkene. Direktoratet må sikre felles praksis for bruk av pålegg om retting av brudd på regelverket, sterk styring og koordinering av tilsynet og at tilsyn baseres på risikovurderinger. Direktoratet må sikre at tilsyn og veiledning utvikles i samsvar med føringer i St. meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen*, pkt. 4.5.8. Direktoratet skal oppsummere og vurdere det generelle tilsynet foretatt av fylkesmennene i 2009 og sende rapport om dette til departementet innen 1. mai 2010.

Direktoratet skal i første halvår 2009 gjennomføre nasjonalt tilsyn med felles metodikk. Temaet er organisering av elevene i grupper, jf. opplæringsloven § 8-2 og privatskoleloven § 3-4. Temaet skal sees i sammenheng med kravet om tilpasset opplæring i opplæringsloven § 1-3 og privatskoleloven § 3-4, og kravene til forsvarlige systemer i opplæringsloven § 13-10 og privatskoleloven § 5-2. Foreløpig rapport om resultatene av det nasjonale tilsynet skal sendes departementet innen 27. august 2009. Endelig rapport skal sendes departementet innen 15. oktober 2009. Rapporten skal inneholde informasjon om lukking av eventuelle avvik samt direktoratets oppfølging av tilsynet.

Departementet ber direktoratet om i 2009 å gjennomføre tilsyn med fylkeskommunenes og kommunenes oppfølging av samiske elevers rettigheter etter opplæringsloven, herunder også tilgang til læremidler, jf også Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009).

Departementet vil så snart avklaring foreligger underrette direktoratet om tema for nasjonalt tilsyn i 2010.

I oppfølgingen av St. meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* må direktoratet sørge for å få kommunisert de mål og indikatorer for kvalitet i opplæringen som følger av meldingens pkt. 1.3. Videre er det foreslått at kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i skolen knyttet til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Direktoratet skal sørge for at denne ordningen kan gjennomføres på en så enkel måte som mulig for kommunesektoren, jf. pkt. 4.5.3 i meldingen og forutsetningene i departementets høringsbrev av 04.11.08, pkt. 4. Det tas sikte på at ordningen med tilstandsrapport trer i kraft høsten 2009.

Utdanningsdirektoratet er sentral godkjenningssinstans for yrkeskvalifikasjoner både for lærere med kvalifikasjoner fra utlandet og for personer med kvalifikasjoner fra utlandet som skal arbeide som styrer eller pedagogisk leder i barnehage. Direktoratet skal fatte vedtak om utlikningstiltak ved behov og sørge for at det er et opplegg som ivaretar både prøveperiode og egnethetstest. Direktoratet kan dekke kostnader til utlikningstiltak på inntil 200 000 kroner innenfor rammen av kap. 226, prosjektnr. 65 000 Internasjonalt arbeid, jf. pkt. 2.5.

Direktoratet er delegert myndighet til å forberede behandlingen av søknader om billighetserstatning som gjelder grunnopplæringen, jf. pkt. 3.13. Disse sakene avgjøres av Stortingets billighetserstatningsutvalg.

Direktoratet er tillagt oppgaven med å tolke opplæringsloven, privatskoleloven og folkehøgskoleloven med tilhørende forskrifter når det er behov for avklaring på nasjonalt nivå.

Direktoratet skal sørge for god veiledning om regelverket for grunnopplæringen. Fylkesmannen skal trekkes inn i dette arbeidet. Videre skal direktoratet sørge for informasjon om og oppfølging av regelverksendringer i grunnopplæringen.

Direktoratet skal i samarbeid med Helsedirektoratet høsten 2009 gjennomføre en oppfølgingsundersøkelse av det fysiske miljøet ved alle grunn- og videregående skoler i Norge. Målet er å få frem hvilke forbedringer som har blitt gjort sammenlignet med undersøkelsen i 2007.

Direktoratet skal etter behov bistå departementet med å utarbeide lovproposisjoner og vurdere behov for og utarbeide forslag til forskrifter med hjemmel i opplæringsloven, privatskoleloven og folkehøgskoleloven. Forskriftene fastsettes av departementet, med mindre noe annet er særskilt bestemt.

2.10 Tilskudd

Utdanningsdirektoratet har ansvar for å forvalte de fleste statlige tilskuddsordningene knyttet til grunnopplæringen og flere andre tilskuddsordninger.

Stortingets vedtak fastsetter innretningen på tilskuddene. I retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning har departementet fastsatt nærmere regler for forvaltningen. Direktoratet skal forvalte tilskuddsordningene i samsvar med de regler som er gitt i *Reglement for økonomistyring i staten* m/tilhørende bestemmelser og i retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning. Direktoratet skal ved behov foreslå endringer i retningslinjene.

Direktoratet skal hvert år legge fram begrunnet forslag om hvilke tilskuddsordninger som bør effekts- og formålsevalueres påfølgende år. Det er departementet som beslutter evalueringer og gir oppdrag om gjennomføring.

2.11 Eksamen og prøver

Direktoratet har ansvar for utvikling og forvaltning av gjeldende prøve- og eksamensordninger. Dette innebærer informasjon om og gjennomføring av eksamen og prøver for barn, unge og voksne. Videre har direktoratet ansvar for sensur og for skolering av sensorer, fagutvalg og prøvenemnder, herunder klagebehandling, og for å orientere berørte instanser om Stortingets årlige vedtak om eksamens- og prøveavgifter for privatister og praksiskandidater innen videregående opplæring.

Utdanningsdirektoratet skal, i nært samarbeid med Samordna opptak (SO), legge til rette for videreutvikling av den nasjonale vitnemålsdatabasen (NVB). Dette innebærer bl.a. utarbeidelse av dokumentasjonsordninger for Kunnskapsløftet med sikte på fortsatt bruk av elektroniske vitnemål ved søknad om opptak til høyere utdanning. Direktoratet skal sørge for å:

- utarbeide sentrale prøver og sentralt prøvemateriell av høy kvalitet med vurderingsveiledere etter tidligere læreplan og etter læreplan i Kunnskapsløftet, samt skolering av fagnemndene
- arbeide med utvikling av og forsøk med nye dokumentasjonsformer og alternative vurderingsuttrykk
- videreutvikle det elektroniske prøveadministrasjonssystemet og prøvegjennomføringssystemet PAS/PGS etter vedtatte prosjektplaner

2.12 Embetsstyring

Direktoratet er tillagt embetsstyringen av fylkesmannsembetene på utdanningsområdet. Dette innebærer bl.a. ansvar for det årlige fullmaktsbrevet til fylkesmannsembetene. Det årlige fullmaktsbrevet skal primært angi hvilke midler som stilles til disposisjon for det enkelte embetet fra de ulike kapitlene på departementets budsjettområde. Direktoratet må ha dialog med departementet før utsending av fullmaktsbrevet.

Direktoratet skal videre:

- holde jevnlig kontakt med fylkesmannsembetenes utdanningsavdelinger og Sametingets utdanningsavdeling, bl.a. gjennom kontaktmøter. Departementet skal inviteres til disse møtene
- forankre styringsskriv i dialogen og kontaktmøtene med utdanningsdirektørene
- foreslå for departementet hvilken oppgaveprioritering fylkesmannen bør ha på utdanningsområdet kommende år, jf. tildelingsbrev fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet til fylkesmannen

Fylkesmannen er bindeledd mellom departement og kommuner/fylkeskommuner og medvirker til at den nasjonale politikken blir fulgt opp. Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) har ansvaret for det årlige hovedtildelingsbrevet for kap. 1510/4510 til fylkesmannen. Kunnskapsdepartementet har ansvaret for tekstbidrag til dette brevet, og direktoratet deltar i utarbeidelsen av tekstbidraget. Fylkesmannens årsrapport sendes til FAD innen 28. februar, og direktoratet får kopi til bruk i embetsstyringen. FAD har hovedansvaret for en database (<http://oppdrag.fylkesmannen.no>) der alle aktuelle fagdepartementers embetsoppdrag til fylkesmannen er beskrevet og rapporteringskravene angitt. Direktoratet deltar i årlig oppdatering av Kunnskapsdepartementets embetsoppdrag.

2.13 Etatsstyring

Direktoratet skal:

- legge opp etatsstyring i henhold til økonomiregelverket.
- angi mål- og resultatkrav for den enkelte virksomhet, stille midler til disposisjon, angi rapporteringskrav og følge opp virksomhetene.
- ivareta forvaltningsoppgaver overfor statlige skoler som gir opplæring etter opplæringsloven, og som får tildelt midler fra kap. 222. Det gjelder Sameskolen i Midt-Norge i Hattfjelldal, med eget styre, og Samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino, som har felles styre. Styrene rapporterer til direktoratet.
- bidra til å utvikle underliggende virksomheter i tråd med politiske føringer, administrative vedtak og brukernes behov.
- etablere et grunnlag for prioritering mellom de ulike oppgavene som underliggende virksomheter har på utdanningsområdet.

- vidererapportere og gi sin vurdering i årsrapporten til departementet.

Når det gjelder de statlige skolene, skal direktoratet bl.a. bistå departementet med å avklare organisering av det sørsamiske opplæringstilbudet, herunder spørsmål om alternativer til internatskoler.

Styring av Statped

Direktoratet skal påse at Statped i 2009 arbeider etter følgende mål:

- å yte spesialpedagogiske tjenester av god kvalitet til rett tid på individ- og systemnivå, særlig på områder der det ikke kan forventes at kommunene har kompetanse
- å sikre skole- og miljøtilbud for hørselshemmede elever i grunnskole og videregående opplæring, og etter avtale med oppdragsgiver
- å sørge for mest mulig lik tilgang på tjenester i alle landsdeler
- å utvikle, produsere og distribuere særskilt tilrettelagte læremidler

I tillegg til å fremskaffe dokumentasjon av resultater på indikatorene, skal direktoratet gjøre vurderinger av dokumentasjonen og hva denne kan si om måloppnåelsen. Rapporteringskravene under er strukturert i henhold til målene ovenfor.

Direktoratet skal rapportere om kvaliteten på tjenestene på individ- og systemnivå, og i hvilken grad tjenestene blir levert til rett tid og tilpasset meldt behov. Rapporteringen skal særlig basere seg på følgende indikatorer:

- Barnehageeiers og skoleeiers grad av tilfredshet med tjenesteytingen
- Brukernes (foreldres/foresattes) grad av tilfredshet med tjenesteytingen

Direktoratet skal rapportere om hvordan Statped har bidratt til å sikre kvaliteten i skole- og miljøtilbud for hørselshemmede elever sett i forhold til meldt behov. Rapporteringen skal særlig basere seg på følgende indikatorer:

- Antall søknader om opplæring ved kompetansesentrene for hørselshemmede. Antall søknader som innvilges og avslås og begrunnelse for dette
- Hvordan Statped har bidratt til å sikre opplæringstilbud for elever som får sin opplæring lokalt

Direktoratet skal rapportere om hvorvidt tilgangen til tjenestene er like god i alle landsdeler. Rapporteringen skal særlig basere seg på følgende indikatorer:

- Geografisk fordeling av ressurser og forklaring på evt. skjevheter
- Geografisk fordeling av barnehage-/skoleeieres og brukeres tilfredshet med tjenesteytingen (jf. indikatorer under første mål)

Direktoratet skal rapportere om utviklingen av den spesialpedagogiske kompetansen i Statped, og videreformidlingen av kunnskap. Rapporteringen skal særlig basere seg på følgende indikatorer:

- Kompetansenivå, kompetansekrav og kompetanseutviklingstiltak i Statped
- Publikasjoner, bidrag på kurs og konferanser, FoU-prosjekter

I tillegg til tiltak for å nå de ovennevnte målene, skal følgende konkrete tiltak, faste oppgaver og samarbeidsoppgaver gjennomføres:

- videreføre arbeidet med å fremme tidlig språkutvikling for barn som har forsinket eller avvikende språkutvikling
- videreføre nasjonalt opplæringsprogram i tegnspråk for foreldre og nettverksopplæring
- følge opp samarbeidsavtaler med universiteter og høgskoler om praksisrettet FoU-arbeid
- delta i relevant internasjonalt samarbeid
- samarbeide med andre etater og sektorer om tverrfaglige tiltak, bl.a. i forbindelse med utarbeiding av individuelle planer
- bistå i det nye ”Program for inkluderende lærings- og oppvekstmiljø”.
- bistå med nødvendig dokumentasjon til *Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov*

2.14 Nasjonale sentre

Flere nasjonale sentre er organisert etter bestemmelsene i § 1-4 i universitets- og høgskolelova. Innenfor de økonomiske rammer som stilles til rådighet for sentrene, har direktoratet ansvaret for den faglige styringen og kan delegerer oppgaver til:

- Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen
- Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen
- Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO)
- Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning
- Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa
- Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen
- Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
- Nasjonalt senter for skriving

Direktoratet har tilsvarende styringsansvar for Forsknings- og kompetansenettverket for IT i utdanningen (ITU), som er en nasjonal faglig enhet ved Universitetet i Oslo. Styringen innebærer å angi mål og resultatkrav for det enkelte senter og stille midler til disposisjon. Direktoratet må stille krav til sentrene om rapportering av resultater og ressursbruk, herunder vurdering av måloppnåelse og vidererapportere i årsrapporten til departementet.

2.15 Skolevalg

I valgår skal direktoratet sørge for at det blir arrangert skolevalg i videregående opplæring. Oppgaven finansieres over kap. 226.

2.16 Samarbeid

Direktoratet skal legge til rette for god kontakt og samhandling med barnehageeiere, skoleeiere, institusjoner i høyere utdanning, partene i arbeidslivet, brukerorganisasjoner og andre aktuelle instanser. Direktoratet skal samarbeide med Sametinget om aktuelle utviklingsoppgaver knyttet til samisk opplæring, bl.a. om utvikling og produksjon av samiske læremidler.

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) har en rådgivende rolle også overfor Utdanningsdirektoratet, og det er viktig med et godt samarbeid. Ved behandlingen av Ot.prp. nr. 40 (2007-2008), jf. Innst. O. nr. 51 (2007-2008), sluttet Stortinget seg til forslaget om å utvide FUGs mandat til også å omfatte første trinn i videregående

opplæring, med virkning fra 1. januar 2009. Direktoratet skal samarbeide med FUG om informasjon og rettledning til foreldre med tanke på overgang mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Målet er at foreldre kan gjøres til bedre rådgivere for sine barn når det gjelder valg av skoleslag, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009) .

Samarbeidsorganet for yrkesopplæring (SRY) er et rådgivende organ, og skal bidra til samarbeid mellom aktuelle aktører for fag- og yrkesopplæringen nasjonalt, regionalt, lokalt og mellom bransjer og sektorer. Direktoratet har sekretariatsansvaret for drift og aktivitet for SRY og de faglige rådene, og skal sørge for at SRY og de faglige rådene bidrar aktivt i oppfølgingen av fag- og yrkesopplæringen i *Kunnskapsløftet*. Departementet selv oppnevner SRY og fastsetter mandat etter forslag fra Utdanningsdirektoratet. Direktoratet oppnevner faglige råd for fag- og yrkesopplæringen og avgjør etter framlegg fra SRY hvilke faglige råd som skal etableres og fastsetter mandat for rådene.

Direktoratets råd for inkluderende opplæring har en rådgivende funksjon overfor direktoratet i saker som gjelder grunnopplæringen. Rådet skal ha et spesielt fokus på barn, unge og voksne med spesielle opplæringsbehov.

Vox og Utdanningsdirektoratet skal samarbeide for å sikre sammenheng mellom direktoratets arbeid med rettighetsbasert grunnopplæringen for voksne etter opplæringsloven og Vox' arbeid med motivasjons- og opplæringstiltak som ikke er forankret i opplæringsloven. Samarbeidet skal blant annet omfatte kvalitetsutvikling, dokumentasjon og informasjonsarbeid. Den nye arbeidsfordelingen mellom Vox og direktoratet tilsier at det er særlig viktig å utvikle gode samarbeidsrutiner i 2009.

2.17 Informasjon

Direktoratet skal arbeide med informasjonsformidling til alle interessentene i sektoren og allmennheten for øvrig. Informasjonen skal være oppdatert, oversiktlig og lett tilgjengelig for alle, bl.a. gjennom nettstedene *utdanningsdirektoratet.no* og *skolenettet.no*. Det skal tas utgangspunkt i departementets og virksomhetens behov for å nå ut med informasjon og i brukeres og andre samarbeidsparters behov for informasjon. Åpenhet og innsynsrett/-mulighet skal legges til grunn. Grunnlaget for arbeidet skal bl.a. være de prinsippene som er angitt i *Statlig informasjonspolitikk – hovedprinsipper* (P-0839).

I årsrapporten skal direktoratet redegjøre for sin informasjonsstrategi og for gjennomføringen av informasjonsoppgaver overfor ulike målgrupper, både i direktoratet og i underliggende virksomheter.

3 Økonomiforvaltning og intern forvaltning

Utdanningsdirektoratets resultatmål for 2009 er gitt i kapittel 2. Risikovurdering er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring overfor Utdanningsdirektoratet. I tillegg skal virksomheten selv gjøre vurderingen av risiko i eget arbeid. I tråd med dette skal vurderinger gjennomføres for å kartlegge de viktigste risikoforholdene i arbeidet med å nå de fastsatte målene i dette tildelingsbrevet. Dette arbeidet skal forankres i øverste administrative ledelse.

Risikovurdering og styring på bakgrunn av dette skal skje innenfor et samlet rammeverk for styring og kontroll, med følgende hovedelementer:

- Omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, konsekvensen av dette og avvikets vesentlighet knyttet til virksomhetens måloppnåelse.
- Hvilken risiko som kan aksepteres. Dette skal også si noe om når aktiviteter skal iverksettes for å redusere avvik til et akseptabelt nivå.
- Identifikasjon og valg av tiltak og kontrollaktiviteter for å redusere risiko innenfor en akseptabel ressursramme.

Dette skal være virksomhetens egne risikovurderinger. I årsrapporten og etatsstyringsmøtet skal Utdanningsdirektoratet redegjøre for sine risikovurderinger og hvordan disse ligger til grunn for styringstiltak.

3.1 Personaladministrasjon og inkluderingstiltak

Tilsettinger kan bare skje dersom virksomheten på eget budsjett har disponible midler på post 01, evt. 21. Prosjektbaserte, midlertidige stillinger kan lønnes over fagkapitler der dette er relevant. Dette vil i hovedsak gjelde kap. 226.

Det er et mål å øke rekrutteringen av personer med innvandrerbakgrunn og personer med nedsatt funksjonsevne. Direktoratet må rapportere om sykefravær og tiltak for å redusere dette. Det må også rapporteres om tiltak for å øke rekrutteringen av personer med innvandrerbakgrunn, og hvilke mål som er satt for dette.

3.2 Likestilling – Aktivitets- og redegjørelsesplikten

Utdanningsdirektoratet må i årsrapporten redegjøre for status for likestilling i virksomheten. Det skal redegjøres for iverksatte og planlagte tiltak for å fremme likestilling og forhindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven.

3.3 Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid

Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det utføres et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. Dette arbeidet skal dokumenteres.

Utdanningsdirektoratet skal i årsrapporten rapportere om mål, tiltak og resultater for området.

3.4 Offentlige anskaffelser og statsstøtte

Departementet forutsetter at Utdanningsdirektoratet ved innkjøp følger bestemmelsene i lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser, sist endret 21. desember 2007, og

reglene i forskrift 7. april 2006 om offentlige anskaffelser, sist endret 1. mars 2008, jf. også veileder 30.11.06 til forskriften (<http://www.regjeringen.no/fad> - under *Dokumenter/Veiledninger*).

Innkjøp som skjer i strid med regelverket kan bli straffet med et gebyr på inntil 15 prosent av innkjøpets verdi. Departementet vil i etatsstyringsmøtene eventuelt følge opp aktuelle problemstillinger knyttet til anskaffelser.

Direktoratet må påse at det ikke utbetales midler i strid med EØS-avtalens artikkel 61, jf. artikkel 59 nr. 2. På Fornyings- og administrasjonsdepartementets nettside finnes veilederen *EØS-avtalens regler om offentlig støtte*.

3.5 Samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid

Utdanningsdirektoratet skal kunne dokumentere at det er utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser, evt. aktuelle krisescenarier, at evt. krisehåndtering er basert på utarbeidet kriseplanverk og at det er gjennomført kriseøvelser som i etterkant er evaluert. Det skal blant annet rapporteres på ovenstående i et eget rapporteringsskjema for status pr. 31.12.08 med svarfrist 1. februar 2009, jf. vedlegg 3. I tillegg kan departementet ta opp beredskapsarbeidet på kontroll- og oppfølgingsmøter.

3.6 Føringer på IKT-området

Personaliserte tjenester som krever pålogging har som mål å tilpasses for bruk av FEIDE (Felles elektronisk identitet). Utdanningsdirektoratet skal innen 1. februar 2009 redegjøre for prosess for implementering av FEIDE i PAS/PGS, inkludert skissering av tidsperspektiv for gjennomføring, servicegrad, nødvendig sikkerhetsnivå, og kostnader. Arbeidet skal gjennomføres i samarbeid med Uninett, KDs kompetansemiljø på FEIDE.

Tjenester som er relevante for næringslivsportalen www.altinn.no, skal gjøres tilgjengelige der. Det samme gjelder tjenester med relevans for innbyggerportalen *Minside* på www.norge.no.

3.7 Tilrettelegging for lærlinger

Utdanningsdirektoratet må vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle i virksomheten. På bakgrunn av vurderingen skal det legges til rette for inntak av lærlinger. Det vises også til ”Særavtale for lærlinger og lærekandidater”, jf. PM 16/2006.

4 Økonomiske og administrative fullmakter

Kunnskapsdepartementet gir for budsjettåret 2009 Utdanningsdirektoratet fullmakt til å:

- videretildele til underliggende virksomheter innenfor de rammer som er tildelt direktoratet på de aktuelle budsjettkapitler (kap. 222/3222 og 230/3230)
- stille midler til disposisjon til fylkesmennene og til Sametinget på utdanningsområdet
- forvalte prosjektmidler til de formål og innenfor de rammer som er angitt i tildelingsbrevet og i evt. oppdragsbrev, og utbetale midler fra kap. 226 post 21, jf. pkt. 3.2 – 3.7
- forvalte tilskuddsordninger til de formål som framgår av retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning og innenfor de rammer som er angitt i tildelingsbrevet
- omdisponere mellom prosjekter innenfor det enkelte kapittel og post, unntatt kap. 226 post 21
- nettopostere ved utskifting av utstyr på post 01, jf. veilederen *Statlig budsjettarbeid*, vedlegg 9, pkt. 2.2
- overskride tildelingen på post 01 og 21 på de respektive utgiftskapitler (kap. 220, 222 og 230) mot tilsvarende merinntekter på de tilhørende inntektskapitler og poster. Mindreinntekt krever tilsvarende mindreforbruk på korresponderende utgiftskapittel og -post, jfr. pkt. 2.4 i vedlegg 9 i *Statlig budsjettsarbeid*
- godkjenne reiser i henhold til særavtale for reiser innenlands og særavtale for reiser i utlandet for statens regning
- gi tilsagn om tilskudd ut over gitt tildeling, men slik at den samlede rammen for tilsagn ikke overstiger 20 mill. kroner på kap. 220 post 70, og 50 mill. kroner på kap. 226 post 21, jf. St.prp. nr. 1 (2008-2009)
- inngå husleiekontrakter innen gjeldende bevilgningsnivå
- godkjenne romprogram for ombygging, påbygging eller nybygg ved kompetansesentrene og de statlige skoler som direktoratet har etatsstyringsansvaret for
- oppnevne styre for statlige skoler der det er aktuelt
- tilsette senterledere ved det enkelte spesialpedagogiske kompetansesenter
- normere stillinger ved utlysing og tilsette i alle stillinger unntatt stilling som direktør
- omdisponere personale
- innvilge studiepermisjon med full eller delvis lønn for inntil 12 måneder
- tildele tjenestetelefon etter gjeldende regelverk
- forhandle etter Hovedavtalen

Dersom sentralt gitte retningslinjer ikke er til hinder for det, kan direktoratet videredelegere en eller flere av de fullmakter som er nevnt til underliggende virksomhet.

Vesentlige organisatoriske endringer eller endringer av geografisk lokalisering må drøftes med departementet

Direktoratet har ikke anledning til å omdisponere fra driftsutgiftsposter til investeringsposter og omvendt, forskuttere av neste års bevilgning, bruke andre merinntekter enn de som er nevnt i pkt. 1.1.2, 1.2.2 og 1.2.4 eller omdisponere midler mellom de ulike hovedprosjekter under kap. 226 post 21 uten at dette på forhånd er godkjent av departementet.

4.1 Disponeringen av budsjettmidlene for 2009

Direktoratet skal utarbeide disponeringsplan med grunnlag i St.prp. nr. 1 (2008-2009), Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008-2009), tildelingsbrev og andre relevante dokumenter. Disponeringsplanen skal vise hvordan utgifter og inntekter ventelig vil fordele seg i løpet av året. Planen settes opp i samsvar med standardisert kontoplan med poster og underposter for å vise planlagte disponeringer. Talldelen suppleres med en tekstdel som gir forklaringer til disponeringen, og som viser hvilke forutsetninger disponeringen bygger på. Når det gjelder tilskudd, må planen angi hvor mye som er tenkt disponert til ulike formål, jf. retningslinjene for den enkelte tilskuddsordning. Disponeringsplanen sendes departementet **innen 15. mars 2009**.

Direktoratet må sørge for å ha en reserve på post 01 på kap. 220, 222, 225 og 230 for å dekke uforutsette utgifter. Når det gjelder tilskuddsmidler, bør direktoratet vurdere å holde tilbake en reserve av de regelbundne midlene som for året forutsettes disponert av fylkesmennene. Dette vil gjøre omfordelingen mellom fylkesmennene ved slutten av året enklere.

Når det gjelder disponeringen av prosjektmidlene på kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, understrekes det at direktoratet kun har anledning til å omdisponere innenfor samme prosjektnummer og kun dersom resultatmålene ikke er beløpsfestet. Videre må det redegjøres for bruk av posten til å dekke lønns- og administrasjonsutgifter i direktoratet. Denne type utgifter må være tidsavgrensede og kunne relateres til konkrete resultatmål.

5 RAPPORTERING

5.1 Årsrapport

I henhold til pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten skal direktoratet **innen 28. februar 2010** utarbeide en særskilt årsrapport til departementet. Årsrapporten blir tatt opp på etatsstyringsmøtet våren 2010.

Departementet ber om at det i årsrapporten for 2009 blir lagt særlig vekt på:

- Vurdering av måloppnåelse i henhold til det ansvaret og de hovedoppgaver direktoratet har fått gjennom resultatmål som er satt i tildelingsbrevet for 2009 og i egne oppdragsbrev. I dette inngår også virksomheter underlagt direktoratet.
- Vurdering av oppnådde resultater i forhold til ressursbruk, jf. bl.a. §§ 1 og 4 i *Reglement for økonomistyring i staten*, jf. også pkt. 2.6 i *Bestemmelser om økonomistyring i staten*.

Dette kravet gjelder både generelt og for de ulike prosjekter på kap. 226. Departementet forventer at årsrapporten gir grunnlag for departementets arbeid med rapporterings- og vurderingsdelen i budsjettproposisjonen for 2010. Årsrapporten må også omfatte annen relevant informasjon av betydning for departementets styring.

Direktoratet skal årlig innen 28. februar utarbeide en egen rapport om forvaltningen av de ulike tilskuddsordningene året før. Rapport om gjennomført tilskuddskontroll ettersendes som tillegg til årsrapporten. I den ordinære årsrapporten til departementet må

direktoratet gi en sammenfatning og vurdering av tilskuddsforvaltningen og tilskuddskontrollen.

Når det gjelder krav til årsavslutning av virksomhetens regnskap og frister for innrapportering til SSØ, vises det til årlig rundskriv fra Finansdepartementet (R-8/2008 for regnskapsåret 2008). Det minnes om at årsregnskapet med tilhørende redegjørelse skal inngå som del av direktoratets årsrapport til departementet. Departementet ber om at direktoratet i årsrapporten gir en kort redegjørelse for større avvik mellom tildelt beløp og regnskapsført beløp.

Det må også rapporteres om andre forhold som er spesielt nevnt i kap. 2.

5.2 Rapportering om tilsyn og klagesaksbehandling

5.2.1 Felles nasjonalt tilsyn i 2009

Direktoratet sørger for at fylkesmannen gjennomfører felles nasjonalt tilsyn med eget tema våren 2009. Av hensyn til arbeidet med budsjettproposisjonen for 2010 må direktoratet sende foreløpig rapport til departementet **innen 27. august 2009**. Endelig rapport må foreligge 15. oktober.

5.2.2 Generelt tilsyn i 2009

Fylkesmannen fører generelt tilsyn i 2009 og rapporterer om dette i årsrapport til Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) med frist 28. februar 2010. Direktoratet skal oppsummere og vurdere det samlede generelle tilsynet for 2008 og sende rapport om dette til departementet **innen 1. mai 2010**.

5.2.3 Klagesaksbehandling

Samtidig med rapportering om det generelle tilsynet må direktoratet også rapportere om utviklingstrekk i klagesaksbehandlingen hos fylkesmennene.

5.3 Økonomirapporter og varsling om eventuelle avvik

Som virkemiddel i egen økonomistyring må direktoratet rutinemessig utarbeide økonomirapporter. I tillegg skal det rapporteres særskilt om bruken av prosjektmidlene på kap. 0226, jf. pkt. 5.4.

For hver måned i 2009 skal direktoratet rapportere til det sentrale statsregnskapet på den måte og innen de frister som er fastsatt i rundskriv R-8/2008 fra Finansdepartementet. Kopi av månedsrapporten til statsregnskapet sendes Kunnskapsdepartementet (*mn@kd.dep.no*).

Direktoratet skal utarbeide økonomirapporter til Kunnskapsdepartementet som følger:

1. per 31.08.09 med frist til departementet 20.09.09, med prognose pr. 31.12.09
2. per 31.12.09 med frist til departementet 01.02.10. Samtidig med denne rapporten må direktoratet sende egen søknad om overføring av eventuelle ubrukte midler fra 2009 til 2010.

Økonomirapportene skal angi regnskapsførte utgifter og inntekter etter kontantprinsippet, inkludert påløpt arbeidsgiveravgift. Rapportene skal vise hvordan regnskapet utvikler seg i forhold til budsjetttrammen og disponeringsplanen. Rapportene skal vise prognose for forbruk (i prosent) pr. 31. desember, og skal gi forklaringer til avvik og informasjon om korrigerende tiltak. Rapporten pr. 31. august 2009 skal inneholde ajourførte budsjettall (eventuelle overføringer fra 2008 og RNB). Denne rapporten inngår i grunnlaget for departementets utarbeidelse av omgrupperingsproposisjonen for 2009.

Uavhengig av tidspunktene for økonomirapporteringene, skal direktoratet informere departementet om vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer eller tildelingsbrev straks direktoratet får kjennskap til slike avvik. Direktoratet må samtidig fremme forslag om mulige korrigerende tiltak.

5.4 Statusrapport for prosjektmidler på kap. 226

Fristen for innsendelse av statusrapporten per 01.06.09 til departementet er **1. juli 2009**. Statusrapporten gjelder kun kap. 226. Dette er et viktig dokument for departementets arbeid med budsjettproposisjonen for året etter. Statusrapporten må inneholde:

- Forbruket på de enkelte prosjektene per 01.06.09
- Prognose for resten av året

5.5 Halvårsrapport

I tillegg til tertialrapportene og statusrapporten for prosjekter skal det rapporteres for første halvår om eventuelle avvik fra planene for direktoratets virksomhet.

Avviksrapporten skal rettes inn mot de mer overordnede mål og resultatkrav som er angitt i tildelingsbrevet fra departementet eller i andre styringsdokumenter. I rapporten skal det legges vekt på følgende:

- Mål og resultatkrav som evt. ikke er innfridd etter planene for første halvår
- Årsaker til at mål og resultatkrav evt. ikke er nådd
- Tiltak som er satt i verk eller vil bli satt i verk for å bedre måloppnåelsen
- Risikoen for at målene ikke blir nådd på årsbasis

Rapport for første halvår skal sendes departementet innen 15. august 2009.

5.6 Utdanningsspeilet

Utdanningsspeilet for et år skal foreligge senest 1. juni året etter. Departementet ber om å bli orientert om hovedinnholdet i Utdanningsspeilet i god tid før rapporten publiseres, da dette er et nyttig verktøy i arbeidet med neste års budsjettproposisjon.

5.7 Annet

Kunnskapsdepartementet bidrar hvert år med kriteriedata til Kommunal- og regionaldepartementets beregninger i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner (Grønt hefte). Dette skal brukes i korreksjonsordningen for frittstående og statlige skoler. Direktoratet bes i denne sammenhengen om å innhente og oversende følgende opplysninger:

- Antall elever i private grunnskoler og antall elever med innlosjering (der dette er aktuelt) i skoleåret 2008-2009 med telledato 1. oktober 2008.
- Antall elever i private videregående skoler og antall elever med innlosjering (der dette er aktuelt) i skoleåret 2008-2009 med gjennomsnitt fra telledato 1. oktober 2008 og 1. april 2009.
- Antall elever i statlige grunn- og videregående skoler og antall elever med innlosjering (der dette er aktuelt) i skoleåret 2008-2009. Elevene skal omregnes til helårselever.
- Antall primærskolebarn 16 år eller yngre til videregående trinn 1 i skole for yrkesfaglige utdanningsprogrammer i den enkelte fylkeskommune for hvert av skoleårene 2007-2008, 2008-2009 og 2009-2010.

Det er viktig at kvaliteten på dataene er gode og at det er korrigert for eventuelle dobbeltsøknader. De elevene som får opplæring i statlige tilbud finansiert over statsbudsjettets kap. 230 post 01, må også inkluderes. Det forutsettes at rapporteringen er bekreftet av elevenes hjemkommune/hjemfylke.

Direktoratet skal rapportere til departementet innen 1. juni 2009. I god tid før fristen vil direktoratet motta et regneark fra departementet som må benyttes ved rapporteringen.

Innen 20. juni 2009 skal direktoratet evaluere følgende tilskuddsordninger:

5.8 Miljørapportering

Miljøverndepartementet (MD) ønsker en årlig redegjørelse for miljøprofilen på øvrige departementers område. Temaet skal omtales i MD sin budsjettproposisjon. I tillegg trenger KD innspill til miljøomtale i egen budsjettproposisjon. Utdanningsdirektoratet bes derfor om å rapportere til KD på følgende punkter **innen 15. juni 2009**:

- Omtale av miljøutfordringer i sektoren og hvordan disse antas å kunne utvikle seg dersom nye tiltak ikke settes inn
- Mål for direktoratets arbeid med disse utfordringene
- Rapport om oppnådde miljøresultater for 2008
- Kortsiktige og langsiktige tiltak for å løse og forebygge miljøproblemer, med vekt på helheten i virkemiddelbruken og eventuelle tiltak for å bedre organiseringen og samarbeidet om dette. Ensidig fokusering på budsjettets utgiftsside bør unngås.
- Oversikt over samlet budsjettmessig miljøvernpolitisk satsing. Som hovedregel skal utgifter regnes som miljøverntiltak når:
  - a) utgiftene i sin helhet brukes til miljøforbedringer
  - b) miljøhensyn er avgjørende for at tiltaket/prosjektet gjennomføres
  - c) utgiftene skal motvirke negative miljøeffekter av sektorpolitiske tiltak for øvrig (forebyggingstiltak)

6 ETATSSTYRINGSMØTER OG KONTAKT MED DEPARTEMENTET

Departementet ønsker å avholde etatsstyringsmøter med Utdanningsdirektoratet onsdag 22. april og onsdag 4. november 2009. Departementet sender ut innkalling med foreløpig saksliste senest to uker før møtedato, og direktoratet gir tilbakemelding om andre saker som evt. ønskes tatt opp. Endelig saksliste fastsettes en uke før møtet.

På vårens etatsstyringsmøte skal følgende saker tas opp:

- Årsrapporten for foregående år, med en vurdering av virksomhet og økonomiske resultater
- Disponeringsplanen og årsplanen for inneværende år, med status for større arbeidsprosesser og oppdrag. Utdanningsdirektoratet skal redegjøre for hvordan risikobildet er i henhold til målrealisering.
- Budsjettsaker – St.prp. nr. 1 for kommende år, innspill til større saker og avklaring av videre samarbeid om statsbudsjettet

På høstens etatsstyringsmøte skal følgende saker tas opp:

- Økonomistatus for 2. tertial og eventuelle saker til omgrupperingsproposisjonen for inneværende år
- Status for større arbeidsprosesser og oppdrag i inneværende år
- St.prp. nr. 1 og foreløpig tildelingsbrev for kommende år, inkludert hovedprioriteringer

Følgende dokumenter ligger til grunn for samhandlingen mellom departementet og direktoratet:

- Styring, kommunikasjon og samarbeid mellom Utdannings- og forskningsdepartementet og Utdanningsdirektoratet (2005)
- Rolleutvalget mellom Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet (2006)
- Skjema for saksbehandling og lederinvolvering mellom KD og Udir

7 INNSPILL TIL BUDSJETTARBEIDET I 2009

Gjennom sin rolle som iverksetter av vedtatt politikk og tilskuddsforvalter gir direktoratet innspill til departementets arbeid med de årlige budsjettdokumenter, herunder innspill til revidert nasjonalbudsjett og omgrupperingsproposisjonen. Det forventes at Utdanningsdirektoratet bidrar med innspill til departementets arbeid med statsbudsjettet for 2009 (hvv. RNB og omgrupperingen), 2010 og 2011 på grunnopplæringsområdet.

Innspillene må vise beregningene av bevilgningsforslagene, og hvilke faktorer som fører til eventuelt merbehov eller mindrebehov. For regelstyrte ordninger vil dette si at blant annet elevtallsendringer og satser må fremgå av innspillene.

Kunnskapsdepartementet understreker at Utdanningsdirektoratet i sine budsjettinnspill har et selvstendig ansvar for å kvalitetssikre beregningstekniske innspill og analyser på sine områder, herunder konsekvensjusteringer, satsningsforslag, budsjettiltak og planlegging av budsjettåret 2011. Direktoratet har plikt til å varsle departementet

umiddelbart når det oppdages feil. Se vedlegg 2 for oversikt over innspill til budsjettarbeidet.

Vedlegg 1 - Rapporteringsfrister i 2009 og 2010

Tiltak	Frister
Økonomirapportering:	
• Månedlig kassarapport til det sentrale statsregnskapet (kopi til KD)	15. i måneden etter
• Tertialrapport pr. 31. august	20. september 2009
• Tertialrapport pr. 31. desember	1. februar 2010
Andre rapporteringstidspunkt:	
• Årsrapport 2008	28. februar 2009
• Årsrapport 2009	28. februar 2010
• Rapport om tilskuddsforvaltning og tilskuddskontroll 2008	28. februar 2009
• Rapport om tilskuddsforvaltning og tilskuddskontroll 2009	28. februar 2010
• Rapport om fylkesmannens generelle tilsyn i 2008	1. mai 2009
• Rapport om fylkesmannens generelle tilsyn i 2009	1. mai 2010
• Foreløpig rapport om felles nasjonalt tilsyn våren 2009	27. august 2009
• Endelig rapport om felles nasjonalt tilsyn våren 2009	15. oktober 2009
• Halvårsrapport første halvår 2009	15. august 2009
• Miljørapportering for 2008	15. juni 2009
• Miljørapportering for 2009	15. juni 2010
• Statusrapport for prosjekter (kap. 226) per 1. juni, jf. pkt. 6.4	1. juli 2009
• Statistikkrapport om regulerte yrker, jf. pkt. 4.7, underpkt. 7	1. mars 2009
Andre frister:	
• Søknad om å få overført ubrukte midler fra 2008 til 2009	1. februar 2009
• Søknad om å få overført ubrukte midler fra 2009 til 2010	1. februar 2010
• Disponeringsplan for 2009	15. mars 2009
• Utdanningsspeilet 2008	1. juni 2009
• Utdanningsspeilet 2009	1. juni 2010
• Evaluering av tilskuddsordninger angitt i pkt. 2.10	1. august 2009
• Forslag om effekts- og formålsvaluering av tilskuddsordninger i 2010	1. september 2009
• Bidrag til departementets budsjettarbeid	Se kap. 7
• Sikkerhets- og beredskapsarbeid (eget skjema fra KD, jf. vedlegg 3)	1. februar 2009

Vedlegg 2 – Innspill til budsjettarbeidet

Statsbudsjettet for 2009	
10. mars	Innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2009 . Dersom det på årsbasis forventes overforbruk eller underforbruk på budsjettposter der direktoratet er tildelt midler, skal departementet varsles. Direktoratet kan evt. fremme forslag om nye tiltak dersom det har oppstått nye forutsetninger etter at budsjettproposisjonen for 2009 ble vedtatt av Stortinget.
12. oktober	Del I - Innspill til omgrupperingsproposisjonen/nysalderingen for 2009 . Gjelder endringer på regelstyrte budsjettposter og mindrebehov på rammestyrte poster.
20. oktober	Del II - Innspill til omgrupperingsproposisjonen/nysalderingen for 2009 . Elevtellingen pr 01.10.2009 for de private skolene danner grunnlag for innspill til omgrupperingsproposisjonen/nysalderingen. Gjelder endring på regelstyrte budsjettposter knyttet til kap. 228.
Statsbudsjettet for 2010	
16. mars	Innspill på saker som kan være aktuelle for Kommuneproposisjonen med tilhørende tekstbidrag.
1. april 30. april	Gi oversikt over bindinger for 2010 under kap 226 med utgangspunkt i disponeringsplanen for 2009.
15. mai	Innspill til tekstomtale i statsbudsjettet for 2010 med rapportering og tilstandsvurdering på kapitler og poster under programkategori 07.20 Grunnopplæringen.
25. mai	Innspill til rammefordelingsforslag for budsjett 2010. Direktoratet skal varsle om behov for flytting av midler mellom kapitler/poster og tekniske endringer på regelstyrte budsjettposter (konsekvensjusteringer).
20. juni	Gi oversikt over elevtall som inngår i kriteriedata til Kommunal- og regionaldepartementets beregninger i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner, jfr kap 5.7.
15. juni	Innspill til tekstomtale om mål for kommende budsjettår for kapitler og poster som direktoratet forvalter.
6. juli	Den 15. juni 2009 publiserer SSB tall for 2008 i KOSTRA. Direktoratet utarbeider forslag til satser for private skoler for 2010 på grunnlag av KOSTRA 2008. Forslag til satser for de private skolene, elevtallsprognoser for høsten 2009 og direktoratets skjønnsmessige vurdering av disse, danner grunnlag for konsekvensjustert budsjett for 2010.
Statsbudsjettet for 2011	
14. desember	Innspill til satsingsforslag, konsekvensjusteringer og budsjettiltak for statsbudsjettet 2011.

Departementet tar forbehold om at det i løpet av året kan bli endringer av frister for de enkelte innspill. Eventuelle endringer vil bli meddelt skriftlig. Dersom direktoratet ikke kan overholde de frister som er satt, må departementet varsles i god tid før de angitte frister.

Vedlegg 3

Rapporteringskjema for status pr. 31.12.08 for beredskapsarbeid i Utdanningsdirektoratet

1. Risiko- og sårbarhetsanalyser/scenariebeskrivelser
Direktoratet må gi en beskrivelse og vurdering av hvordan det arbeides med dette.
2. Krisehåndtering
Direktoratet må gi en omtale av kriseplaner, bl.a. av rutiner for revidering.
3. Øvelser
Direktoratet må gi en omtale av rutiner for dette, inkludert hyppighet, øvelsestype og evalueringsrutiner.
4. IKT-tiltak
Direktoratet må gi en omtale og vurdering av hva slags sikkerhetstiltak som er iverksatt eller planlagt på IKT-området.
5. Sikkerhetsloven
Direktoratet må gi en omtale av rutiner for behandling av gradert informasjon.

Frist for innsending av utfylt skjema til departementet er 1. februar 2009.

UDIR bør selv vurdere om utfylt skjema bør unntas offentlighet i henhold til den nye offentlighetsloven § 21 *Unntak av omsyn til nasjonale forsvars- og tryggingsinteresser.*

Utdanningsdirektoratet
PB 2924 Tøyen
0608 OSLO

Deres ref

Vår ref
200806479

Dato
15.01.09

Statsbudsjettet 2009 – rettelser i tildelingsbrevet for 2009

Vi viser til endelig tildelingsbrev for 2009 datert 19.12.08. Dessverre inneholder brevet noen skrivefeil som kan føre til misforståelser vedrørende summer og fristdatoer. Vi ber derfor direktoratet merke seg og informere internt om følgende:

Summene i tre resultatmålstabeller for kap. 226 er ikke oppjustert i henhold til endringer som er skjedd etter oversendelsen av foreløpig tildelingsbrev. Korrekte tall står på s. 12 i tabellen i pkt. 1.4.1. Disse summene skulle også stått i resultatmålstabellene på s. 17, 20 og 21. Riktige summer er:

Side 17:

Prosjektnr. 62000 – 707,931 mill. kroner (og ikke 703,931 som det står øverst i resultatmålstabellen)

Side 20:

Prosjektnr. 64000 – 20,1 mill. kroner (og ikke 19,6 som det står øverst i resultatmålstabellen)

Side 21:

Prosjektnr. 65000 – 9,3 mill. kroner (og ikke 9,0 som det står øverst i resultatmålstabellen)

Side 10 – feil tabellsum for kap. 228:

Summen for kap. 228 i tabellen i pkt. 1.3.6 skal være 1 mill. kroner høyere enn det som står. Økningen på post 71 er tatt med høyere oppe i tabellen, men dessverre ikke i

tabellsummen. Økningen skyldes at Stortinget i budsjettbehandlingen bevilget 1 mill. kroner til private naturbruksskoler, slik teksten under tabellen viser.

Feil fristdato i vedlegg 2:

Vedlegg 2 gjelder innspill til budsjettarbeidet. Det står dessverre to frister for oversendelse til departementet av oversikt over bindinger for 2010 på kap. 226. Datoen 1. april skal strykes, det er datoen 30. april som er den riktige.

Departementet beklager at disse feilene ikke ble rettet opp før endelig tildelingsbrev for 2009 ble sendt.

Med hilsen

Kjetil Moen (e.f.)
avdelingsdirektør

Aase Gimnes
seniorrådgiver

Kopi: Riksrevisjonen

Utdanningsdirektoratet
PB 2924 Tøyen
0608 OSLO

Deres ref

Vår ref
200806479-/NKR

Dato
27.01.2009

Statsbudsjettet for 2009 og Regjeringens tiltakspakke 2009 - supplerende tildelingsbrev nr. 1 - kap 225 og 3225

Vi viser til tildelingsbrev 2009 til Utdanningsdirektoratet og Regjeringens tiltakspakke som ble presentert 26. januar 2009.

Korrigerings av beløp på kap 3225 Tiltak i grunnopplæringen (jf kap. 225), post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Departementet har oppdaget en uoverensstemmelse mellom beløp i hovedtildelingsbrevet for 2009 og beløp i Budsjett-innst.S. nr.12. I hovedtildelingsbrevet er ikke økning av inntektskravet på kap. 3225 (refusjon av ODA-godkjente utgifter) tatt med. Vi beklager dette. I hovedtildelingsbrevet s. 9 er beløpet på kap. 3225 post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter 109,139 mill. kroner. Det korrekte beløp skal være 118,589 mill. kroner, altså en økning på 9,45 mill. kroner.

Øking av tilskudd på kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 70 Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære kandidater med spesielle behov

Målet med tilskuddet er å stimulere lærebedrifter til å gi lærlinger og lære kandidater med spesielle behov anledning til å oppnå en fagutdanning eller deler av en fagutdanning. Saldert budsjett 2009 er på 8,698 mill. kroner. Regjeringen foreslår en midlertidig økning i tilskuddet på 10 mill. kroner i 2009 i regjeringens tiltakspakke. Formålet er å bidra til at flere lærlinger og lære kandidater kan få tilskudd. Under forutsetning av Stortingets godkjenning av regjeringens tiltakspakke gis Utdanningsdirektoratet fullmakt til ytterligere å belaste kap. 225 post 70 med 10 mill. kroner i 2009. Økonomirapportering skal følge krav i kap. 5 i tildelingsbrevet.

Beløpene er som følger:

Kap.	Post	Kapittelnavn Postnavn	Tidligere tildelt	Endring nå
225		Tiltak i grunnopplæringen		
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære kandidater med spesielle behov	8 698	+ 10 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	04	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	109 139	+ 9 450

Med hilsen

Kjetil Moen (e.f.)
avdelingsdirektør

Nina Ruth Kristoffersen
seniorrådgiver

Kopi:
Riksrevisjonen